

Brno (k. ú. Bosonohy, okr. Brno-město)**Bosonožské náměstí, parc. č. 3550/1.**

Vrcholný středověk – novověk. Vesnice/městečko. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1773075N, 16.5277681E; 49.1753789N, 16.5305469E

Rekonstrukce kanalizační a vodovodní sítě, která v loňském roce započala v Bosonohách, proběhla i v prostoru Bosonožského náměstí, tedy v intravilánu historického jádra obce. Zde se v rámci záchranného výzkumu, který mj. odkryl také osídlení lengyelské kultury (viz oddíl Neolit), podařilo zachytit vrcholně středověké a novověké zahloubené objekty a zděné sklepy. Vzhledem k charakteru a hloubce výkopů pro kanalizaci je nebylo většinou možné sledovat v celém rozsahu. Jednalo se převážně o velké objekty o délce tři až čtyři metry, dno bylo dosaženo jen u jednoho mělkého výkopu o hloubce cca 40 cm. V jeho výplni se našla keramika z 2. poloviny 13. až 14. století. Ve třech případech šlo o objekty se svislými stěnami a heterogenním zásypem, ze kterého byly vyzvednuty zlomky novověké keramiky. Jednou byla zaznamenána snad horní část propadlého lochu, nad kterým bylo potrháné sprašové podloží, vyplněné vrstvami tmavé hlíny. Ze zásypu lochu byla získána keramika datovaná do 2. poloviny 13. až 14. století. Poslední objekt byl dokumentován spolu s jedním ze sklepů. Při ústí ulice Přímé do Bosonožského náměstí výkop narušil cihelnou klenbu sklepního prostoru, jejíž podlahy nebylo dosaženo (obr. 10). Vchod do sklepa byl z jihozápadní stěny, v protější stěně byly dva oblouky – jeden z cihel, druhý z kamene, které překlenovaly vstup do malého výklenku podkopeného do sprašového podloží. Tento výklenek mohl snad představovat původní loch. Datační materiál se odtud nepodařilo získat. Poslední sklep byl v době dokumentace stále dochován, nacházel se před restaurací u Čoupků. Jednalo se o cihelný sklep z 19. století sloužící v minulosti jako ledárna. V prostoru samotného Bosonožského náměstí bylo na některých místech možno dokumentovat vrstvy představující novověké komunikační úroveň.

Literatura

Neuveдено.

Obr. 10. Brno-Bosonohy. Relikty zděného sklepa (901) a vykopaná dutina (503). Foto J. Zubalík.

Fig. 10. Brno-Bosonohy. Remnants of a masonry cellar (901) and an excavated cavity (503). Photo by J. Zubalík.

Summary

Medieval pits and Modern Period cellars were detected during a rescue excavation carried out in Bosonožské Square in the Brno (Bosonohy cadastral area, Brno-City District) in 2020 (Fig. 10).

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Černá Pole, okr. Brno-město)**Ul. Lužánecká, parc. č. 3717, 3832, 3867.**

Novověk – industriální období. Město. Jiná evidence. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2050019N, 16.6132717E; 49.2046867N, 16.6103425E; 49.2041608N, 16.6065767E

V letech 2019 až 2020 se v prostoru Lužánecké ulice uskutečnily dva záchranné archeologické výzkumy vyvolané stavbami „Brno, Lužánecká – rekonstrukce kanalizace a vodovodu“ (akce č. A66/2019) a „Brno, Lužánecká – rekonstrukce plynovodu“ (akce č. A078/2019). Oba zajistila společnost Archaia Brno z. ú.

Výzkumy potvrdily, že v prostoru, kterým prochází Lužánecká ulice, existují ve skladbě podloží dvě odlišné sekvence. V západním úseku je geologické podloží tvořeno souvrstvím terciárního jílu (téglu), sprašové návěje a svrchní holocenní ornice. Mezi jílem a spraší byla registrována vrstva písku a štěrku, která patrně představuje fluviaální sediment. Na půdním horizontu byla místy přítomna šedá vrstva. Její přesný původ a stáří by musela ověřit řádně vedená exkavace. Může jít o zahradní horizont, popřípadě navážku. Následovaly podkladové vrstvy a úprava povrchu komunikace. Nebyl zaregistrován žádný objekt, který by bylo možné datovat do období pravěku či středověku.

Ve východním úseku ulice se pod stávajícím povrchem komunikace a jeho podkladovými vrstvami nachází navážkové souvrství dosedající na náplavové sedimenty. Navážky lze spojit s vysušením Hutterova rybníka v roce 1782 a následnou úpravou terénu. Náplavové sedimenty byly zřejmě výsledkem akumulací činnosti Ponávky, popřípadě náležely k sedimentačním uloženinám jmenovaného rybníka, který byl založen v období středověku.

Hranice mezi popsányými sekvencemi podloží (a tedy i břeh rybníka) nebyla dokumentována. Nacházela se v úseku kanalizace, který byl již před příchodem archeologa zasypán. Lze ji však umístit do prostoru křižovatky s třídou Kpt. Jaroše.

Severozápadní koncová partie výkopu vodovodu směřující do Lužánek odhalila zdiva staveb, které zde stávaly v minulosti a jsou zachyceny plány z 19. a 20. století (Zůbek 2020a, b).

Literatura

Zůbek, A. 2020a: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě Brno, Lužánecká – rekonstrukce kanalizace a vodovodu.* Rkp. nálezové zprávy, č. akce A66/2019.

Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Zůbek, A. 2020b: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě Brno, Lužánecká – rekonstrukce plynovodu.* Rkp. nálezové zprávy, č. akce A78/2019. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Summary

Two excavations due to the construction of underground utilities were conducted in the area of Lužánecká Street in Brno (Černá Pole cadastral area, Brno-City District). Backfill strata